

(המשך מעמוד 29)

ונסע לבקר את עמיתו בבית החולים. שם התמנו לו קציני המימשל. הוא התבקש להתלוות לאנשי מישמר הגבול, כדי להצניע לפנייהם על מכונתו.

המכונת חנתה במוסך של שכן. סמל המישרה הררז, סולימן חירבאווי, ביקש להרים את תריס המתכת שהיה בשער המוסך, ואז אירעה ההתפוצצות. סולימן חירבאווי נפצע קשה. התעוורר כשתי עיניו. טאווייל לא נפצע.

”תיכף הבנתי...”

ב גרה המערבית, במדינת ישראל ובעולם כולו התחוללה סערה. הח"כ חיים רוקמן אמר מעל בימת הכנסת: כן יאכרו כל אייביך. ראשיה הממשלה, מנחם בגין, הבטיח כי מתנהלת חקירה מאומצת. הגדרולה ביותר בתולדות המדינה.

מאז ועד היום לא התגלו מבצעי ההתנקשות. פה ושם התפרסמו ידיעות ורמזים על משברים שהתחוללו בתוך השירותים החשאיים של ישראל, על רקע החקירה של ההתנקשות בראשי הערים. דומה שהשליטנות עשו כל שביכולתם כדי להשכיח את ההתנקשות ולהרחיקה מתודעת הציבור.

כפי שמתברר מן העדויות במישפט של רוזנטל ופרידמן, היה הרצון להשכיח את ההתנקשות בראשי העירייה מניע חשוב בפעולותיהם, אם נכונות האשמות נגדם.

כפי שעולה מעדותו של החשמלאי משה יוליאן, הופיע כלכלי התקשורת הדיווח הראשון על הפרשה כבר למחרת עדותו במישרה, ב-12.10.82. יוליאן נחקר במישרה לא פחות משישה חודשים אחרי שהוא גילה את מיטען החבלה בכניין המופצה של קריית ארבע. בדיווח נמסר כי נעצרו שלושה מראשי קריית ארבע — יהודה רידר, שהיה ראש המועצה

המדרגות, בין קומה לקומה, דרך פיר — כך קוראים לזה — דרך חלל שנמצא בין שני קירות בחדר המדרגות.

עסקתי בזה לפי הומנת המועצה, אחרי כמה ישיבות קודמות עם האחראים כמועצה.

כשפתחתי את ארוך החשמל ופירקתי את הדיקט שמכסה את תחתית הארון, מצאתי בפנים שקית ניילון. שלפתי את השקית, היתה חבילה עטופה בנייר עיתון. פתחתי את הנייר עיתון, וראיתי רבר שתיכף הבנתי שהוא מיטען חבלה.

השארתי אותו על הרצפה, נכנסתי לחדר הסמוך, שזה כערך כשני מטר. באותה שעה עמדו בחדר המוכירה של ראש מועצת קריית ארבע המון אנשים. היה ראשיה המועצה, היה

חושב, עד כמה שזכור לי באופן כללי, לא למישהו ספציפי ואמרת: יש כאן מיטען. כולם יצאו, לא בבהלה הייתי אומר, בריצה, אל החדר המדרגות, וזמכיש קבע שהמיטען לא מסוכן. לקח אותו והניח אותו על השולחן, נכנס איתו לחדר המוכירה והניח אותו על השולחן בחדר המוכירה.

שקד: אתה וזכר איך שהוא ניגש, איך הוא טיפל במיטען, מה הוא עשה איתו?

יוליאן: כן, הייתי אומר שהוא טיפל במיטען בצורה רשלנית, אני וגם ראש המועצה גערנו בו.

שקד: רשלנית?

יוליאן: הוא לא נקט בשום אמצעי זהירות כשהוא הרים את המיטען מהרצפה.

שקד: הוא פשוט הרים אותו?

יוליאן: אפשר לומר שהוא העיף

הכרטיסים, מקום שהחבר'ה החביאו נשק.

שקד: איזה חבר'ה?

יוליאן: החבר'ה הטובים.

שקד: קרי?

יוליאן: זה פרשנות?

שקד: לא, זה דברים שהיו שם.

יוליאן: אני מתנגד.

שקד: כאשר מדובר על סליק, אני רוצה לדעת על מה מדובר, איזה סליק, ורמז: אני מתנגד. כל זמן שהעד מספר את העובדות שהיו במקום ושנאמרו המלים "חבר'ה", אני חושב שזה סליק" — אז נבקשה, יעיד העד את העובדות. לבקש מהעד שיפרש מילים שאמר אחר, לא הוא אמר, מה האחר התכוון במונח סליק — נראה לי פסול.

שקד: אני ביקשתי דבר כזה? ורמז: כן, שאלת אותו מה זה סליק.

שקד: אני לא רוצה להרדיק אותו, אני רוצה שהוא יגיד לי, כאשר נאמרה המלה סליק — והיתה, כמו שהוא אומר, הסכמה כללית לביטוי — אני רוצה לדעת מה היתה ההסכמה הכללית.

יוליאן: מה האחרים הסכימו או לא? אני מצטער.

השופט: מה העד הבין?

יוליאן: זה מה שאני הבנתי.

שקד: מה רובר שם אפרופו המילה סליק?

יוליאן: לא רובר יותר על המילה הזאת. זאת היתה מילה אחת. אני הבנתי ממנה את המשמעות של סליק, וכולם יודעים מה זה סליק.

שקד: מה אתה הבנת?

יוליאן: אני הבנתי שסליק זה מקום מחבוא לחומרי נפץ. לא, בפירוש לא של איזה שהוא אירגון חבלה נגדנו אלא אני הבנתי שסליק מקום מחבוא של יהודים. כך אני הבנתי זהם — שקד: אני חוזר שתי דקות אחורה. כאשר אתה אומר שהיה דיון לגבי המיטען עצמו, כשאתה ניסית לעמוד על טיב המיטען, מי השתתף עוד בדיון הזה?

יוליאן: כולם, כולם היו מסכיבים, כל אחד ורק מילה. כמוכן, שהאחראי על ה ביטחון וראשיה המועצה וסגוראש המועצה היו בעלי המילה היותר מכרעת. כולם שמעו להם יותר. אבל באופן כללי כולם השתתפו וכולם ורקו מילים.

שקד: המלים האלה זה היו דברים טכניים לגבי המיטען?

יוליאן: בהתחלה — כן, לאחר מכן — לא. לאחר מכן אני אמרתי, שצריך לצלצל למישרה, ובעיקריות הדבר הזה התפתח ויכות, אף אחד לא סתר אותי, אף אחד לא אמר לי באותו שלב שלא צריך לקרוא למישרה. אבל התפתח ויכות פילוסופי. באותו שלב, שני האנשים שכאן מואשמים וראשיה המועצה עזבו את החדר.

שקד: באיזה שלב?

יוליאן: פחות או יותר באותו שלב של התחלת הוויכוח הפילוסופי. אני לא יכול להגיד במדויק אם תחילת הוויכוח הפילוסופי היתה קצת לפני שהם עזבו או קצת אחרי שהם עזבו. זה אני לא יכול לזכור.

שקד: הוויכוח היה על מה? מה היה שתי הדעות שהושמעו?

יוליאן: אני מתנגד, כיוון שהם לא היו נוכחים בוויכוח הזה, לא השתתפו בו, הרי שאין רלוונטיות לגבי הנאשמים כאן מה תוכן הוויכוח של אחרים.

שקד: העד אמר שיכול להיות שהם היו בהתחלת הוויכוח ויכול להיות שלא. נגלל האפשרות שהם היו, אני מעוניין לדעת מה היה הוויכוח.

השופט: אני מתיר את השאלה.

יוליאן: אני יכול להעיד בכל מיקרה שהוויכוח העיקרי נוהל ביני ובין האנשים האחרים, ולא שני האנשים.

שקד: בסדר, מה היה תוכן הוויכוח, בקיצור?

יוליאן: זה היה ויכוח פילוסופי, אני אמרתי מיטען של יהודי הוא על אותו מיקרה של מיטען של ערבי, וזה לא מעניין אותי מה המוצא ומה המניעים של זה שמחזיק בו. בעיניי זה

”זאב פרידמן אמר אחרי כמה זמן: חבר'ה, זה בטח סליק. באוחו שלב היתה הסכמה של כל הנוכחים בחדר שאכן ננראה זה סליק. סליק במובן של סליק מתקופת הבריטים!”

עליו מבט והרים אותו. לא כמו שאני ציפיתי.

שקד: אתם גערתם בו, אתה וראשיה המועצה, על הצורה שבה הוא מטפל בזה. ומה היה אחר כך, אחרי שהוא שם אותו על השולחן?

שקד: הוא אמר — הרי אתם רואים שזה לא מסוכן, אין לו בטריות. הוא הניח את זה על שולחן המועצה ואז התחיל דיון: מה זה, מי זה, מה זה יכול להיות.

ראשיה המועצה התחיל לעיין בעתונים.

שקד: שהיו כתובים בשפה?

יוליאן: שהמיטען היה עטוף בהם.

סגוראש המועצה, היה האחראי על הביטחון כמועצה. אלה האנשים הכולטים והיו עוד הרבה אנשים, כעשרה, שאני לא מכיר אותם.

שקד: שמות האנשים האלה — ראשיה המועצה?

יוליאן: ראשיה המועצה — יהודה רידר.

שקד: ומי זה סגוראש המועצה?

יוליאן: סגוראש המועצה — אני או הכרתי אותו בשמו כומביש.

שקד: מי זה?

יוליאן: נאשם מס' 2 במיקרה הזה.

שקד: האחראי על הביטחון?

במהלך הדיון הנ"ל, פתח עיון בעיתונים העטפו את המיטען, שהארכייה חפסו את הארכייה ההתנקשות בחייהם של ראשי הערים רמאללה וסכס, לזכר העובדה שפדובר לבכנות חבלה מוצרצת צה"ל, ולאור העובדה שסמטען נמצא חבוי בכניין המועצה הגיעו הנאשמים לידי דעה כי קיימת אפשרות שהמיטען הורכב בידי יהודים וקטור אולי בכיגופים בראשי הערים הנ"ל.

כתבי האישום

נגד פרידמן ונגד משה רוזנטל בחודש מרס השנה. הם זהו קטע מהסעיף השביעי עיבתב-האישום. שהוגש

נאשמים בכך שהשימו את מיטען החבלה משום שחששו כי הוא קשור להתנקשות בראשי העירייה. מייד אחרי שמצא החשמלאי יוליאן את המיטען.

המקומית, זאב פרידמן, שהיה סגוראש המועצה המקומית ומשה רוזנטל, מי שהיה קצין הביטחון. אחר כך שוחרר רידר, וכתבי האישום הוגש רק נגד רוזנטל ונגד פרידמן.

הפירוט השני על הפרשה היה, כאמור, שבועיים אחרי הגשת כתב האישום. באמצע נובמבר 1982. העולם הזה מביא כאן את הפירוט השלישי, בתוך פרוטוקול בית המישפט, על ישיבה שבה העיד החשמלאי בן ה-37, משה יוליאן. הוא נחקר תחילה על ידי התובע, מייק שקד. מדי פעם התערבו במהלך העדות גם פרוטוקול של חשמל, אורי וגמן ופרקליטו של רוזנטל, דוד רותם. יוליאן העיד, כי הוא עובד בחשמלאי 20 שנה בקיבוץ. הוא שירת בחבלה בחיל-האוויר, ובמיסגרת שירותו עבר קורסים בחומרי נפץ ובמיבנה פצצות. הוא העיד ואמר שהוא מכיר את הנאשמים. כתוצאה מעבודתו כחש"מ לא שביצע עבודות בכניין המועצה של קריית ארבע. הוא מעולם לא היה מסוכסר עם הנאשמים.

יוליאן: האחראי על הביטחון הוא משה רוזנטל. זכור לי שהיתה היתה הפסיכיאטרי של המועצה. היתה המוכירה של ראשיה המועצה, אני לא זוכר מה שמה, ויתר האנשים — אני לא מכיר את שם.

שקד: כשאתה אומר שאתה מייד הבנת שזה מיטען חבלה — מה הביא אותך מייד למחשבה, להבנה הזאת?

יוליאן: אנחנו בארץ שכל דבר מעורר חשד, אנחנו אנשים שמשרתים בצבא. יש לנו מודעות, ראיתי חוטים.

שקד: איזה חוטים?

יוליאן: כל מיני חוטים של חשמל, חיבורים של חשמל. בשלב ההוא האמת היא, שעדיין לא זיהיתי את הלכנות, שהיו גם לכנות חבלה, אבל זה היה כהרף עין. זו המחשבה הראשונה שעלתה בראשי: ראיתי חוטים, ראיתי עטוף, שזה מיטען. הנחתי אותו ונכנסתי לחדר שהיה מלא אנשים.

שקד: זה, אני מכין, חדר המוכירה של ראשיה המועצה?

יוליאן: של ראשיה המועצה.

שקד: זה באותה קומה?

יוליאן: כן, כן, זה שני מטר.

שקד: מארון החשמל?

יוליאן: מארון החשמל לחדר.

שקד: עכשיו תמשיך ותספר מה היה. נכנסת לחדר — ומה היה?

יוליאן: כן, פניתי אליהם, אני

לעיתון לא היה תאריך בתחתית שלו. לכן לא מצאנו את זה תיכף, או הוא הסתכל לפי המודעות.

אחר-כך סיפר יוליאן על הוויכוח שהתפתח בחדר המועצה, מייד אחרי מציאת מיטען החבלה.

יוליאן: רגו במיטען, מה זה, איך זה, הוויכוח — זה היה אחר כך. אני עמדת ליד המיטען וניסיתי להבין את המערכת של החוטים שבו. אז באותו שלב רק אני ראיתי את הלכנות חבלה, שהיה כתוב עליהם "ליכנת חבלה" עם הותמת של צה"ל. ליכנת היתה הפעם הראשונה בחיים שראיתי ליכנת חבלה, כי החומר נפץ שאני עסקתי בהם בצבא היו פצצות.

ב אותן זמן יהודה רידר המשך לעיין בעיתונים, ומבייש זאב פרידמן, אמר אחרי כמה זמן — וזה זכור לי היטב: "חבר'ה, זה בטח סליק!" באותו שלב היתה הסכמה של כל הנוכחים בחדר, שאכן ננראה זה היה סליק. סליק במובן של סליק מתקופת הבריטים

אותו הדבר. והיו אנשים בחדר — לא הם — שטענו שזה לא כך. השתמע ממיטען של יהודי הוא יותר כשר ממיטען של ערבי.

בעקבות זה התחיל הוויכוח ביני ובינם, אבל עוד פעם אני חוזר... ורמז: אני מציע שלא נכנס לפרטי הכשרות האלה.

לפי עדותו של יוליאן, אם כך, התנהל ויכוח בינו וביני הנוכחים בחדר המועצה. הם טענו שמדובר בסליק — כינוי למוחסן נשק חשאי של המחברות בתקופת המאבק נגד הבריטים, לפני הקמת מדינת ישראל. מדברי אנשי קריית ארבע, מתברר, כי לדעתם מיטען חבלה של יהודי הוא יותר "בשר" ממיטען חבלה של ערבים.

בשלב הבא של החקירה

נאשם ראשיה המועצה, שלמי עדותו של יוליאן ראה מייד שהמיטען אינו מסוכן, והרים אותו.

תיאר יוליאן את מיטען החבלה שמצא, ואת שאר הפרטים שנמצאו בתוך שקית הניילון בכניין המועצה המקומית של קריית ארבע.

שקד: עכשיו תואיל בבקשה להתקרב אולי לכאן, אני מדבר עכשיו רק על ת/1. הרברים רשומים בכתבי-ידך, תסביר מה בדיוק היה.

יוליאן: שלושה קרשים בצורת חית, כמו תעלה מעץ. שלושת הקרשים משולבים אחד בשני. בתוך התעלה הזאת ישבו שני לבני-חבלה. היתה מותאמת בגודלה לגודל הלכנות. בצד, לידם, היו כל מיני חוטים. בצד היה איזשהו מגע חשמלי, שאני לא בדיוק הבנתי מה זה, המגע הזה. תחתית היו שני חורים, מול פתחי הנפצים של ליכנת החבלה.

אם אני לוקח את זה ככה — אז זה מלמטה, כאן. כל מיני חוטי-חשמל. את זה מצאתי אחרי כן. גורת ביקורת. את זה מצאתי אחרי כן, כמשרד, בתוך שקית הניילון.

שקד: מצאת שם נורית-ביקורת?

יוליאן: מצאתי נורית-ביקורת.

שקד: מה עוד מצאת בשקית?

יוליאן: מצאתי כפפות של מנתחים, וצינתי את זה גם בעדות במישרה. זה ברור לי גם היום. הנורית-ביקורת היא פשוט אמצעי בדיקה של כל המערכת. זאת אומרת, שאם מחברים במקום את הנפצים, מחברים את הגורה או זה ידליק את הגורה כדומה, זה לבדיקת המערכת. אחרי שצינתי במישרה את התרשים הזה, שאתם קוראים לו ת/1, כמה שעות לאחר מכן בא אליי חוקר ושאל אותי, האם היו גם מגנטים, ואז נזכרתי שהיו מגנטים, וזה פרח מיכרונני תוך כרי מתן העדות, ואז צינתי ציור מושלם יותר.

אחרי מציאת המיטען, היתה לעד, משה יוליאן, שיחה עם האחראי על הביטחון בקריית ארבע, משה רוזנטל.

יוליאן: הוא אמר לי, שמכיוון